

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра загальноправових та політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технології виборчих кампаній

Освітня програма: _____ Політологія _____

Спеціальність: _____ 052 Політологія _____

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

Ступінь вищої освіти: _____ магістерський _____

Затверджено на засіданні кафедри
загальноправових та політичних наук

Протокол №12 від 10 липня 2020 р.

м.Запоріжжя, 2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Технології виборчих кампаній</i>
Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Арабаджієв Дмитро Юрійович, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри загальноправових та політичних наук</i>
Контактна інформація викладача	<i>+380(61)7698626 kafedra_zpn@zntu.edu.ua, kafedrazpn@gmail.com</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Згідно з розкладом</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин для денного відділення – 120; кредитів – 4, розподіл годин (лекції – 14, семінарські – 30, самостійна робота – 76), вид контролю – екзамен</i>
	<i>Кількість годин для заочного відділення – 120; кредитів – 4, розподіл годин (лекції – 4, семінарські – 6, самостійна робота – 110), вид контролю – екзамен</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<i>Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Технології виборчих кампаній» спирається на методологічну базу теоретичної і прикладної політології. Базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплінах.</i> <i>Постреквізити навчальної дисципліни. Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Технології виборчих кампаній» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Сучасний парламентаризм», «Зовнішня політика України», переддипломна практик, кваліфікаційна дипломна робота.</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:</i> <u><i>загальні компетентності:</i></u> <i>• знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</i> <i>• здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</i> <i>• здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</i> <i>• здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i> <i>• Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</i> <u><i>фахові компетентності:</i></u> <i>• застосування політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.</i> <i>• здатність використовувати широкий спектр політологічних теорій, концептів і методів для інтерпретації та змістовного аналізу політики</i> <i>• здатність розробляти, організовувати, здійснювати та презентувати наукові проекти та дослідження у професійному середовищі із застосуванням різних форм фахової наукової комунікації.</i> <u><i>результати навчання:</i></u> <i>• постійно вчитися та оволодівати сучасними професійними знаннями.</i> <i>• проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел.</i> <i>• знати нормативну та позитивну політичну теорію, політичний аналіз, порівняльну та прикладну політологію.</i> <i>• розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</i> <i>• використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для інтерпретації та змістовного аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.</i>	
4. Мета вивчення навчальної дисципліни	
<i>Метою викладання навчальної дисципліни «Технології виборчих кампаній» є формування у студентів об'єктивного уявлення про характерні риси і специфічні особливості виборів як</i>	

інституту політичної системи, типів виборчих систем, дослідження світового досвіду формування виборчих систем на прикладі різних країн світу; розгляд основних напрямів і тенденцій розвитку різних типів виборчих систем; розкриття особливостей переходу від одного типу виборчої системи до іншого; дослідження інституту виборів в умовах демократії, авторитаризму й тоталітаризму як явищ, характерних для новітньої епохи.

5. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Технології виборчих кампаній» є набуття знань про основні категорії й закономірності електоральної політології; ознайомлення з особливостями виборчих систем у країнах з різними типами політичної культури та політичного режиму; підготовка студентів до практичного застосування знань в сфері аналізу сучасних моделей виборчих систем.

6. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Вибори як інститут політичної системи

Тема1. Інститут виборів у політичній системі суспільства

Мета, завдання та структура курсу. Місце курсу в системі політичних та гуманітарних дисциплін. Електоральна політологія – наука про вибори, Технології виборчих кампаній та виборчу поведінку. Становлення та розвиток теорії виборчих систем. Сучасні проблеми та методи вивчення виборчих систем та виборчої поведінки. Огляд літератури з курсу. Методичні рекомендації щодо вивчення курсу та методика оцінювання знань.

Поняття виборів. Вибори як невід'ємний елемент демократії, форма народовладдя. Вибори і представницька демократія. Ліберальна та виборча демократія. Вибори як інструмент демократизації. Європейський виборчий доробок.

Класифікація виборів. Чинники впливу на характер виборів. Вибори як знаряддя політичного маніпулювання. Вибори як інструмент переходу до демократії. Функції та учасники виборів.

Тема2. Історичні аспекти становлення виборчої системи України

Історичний огляд інституту виборів в Україні. Розглянуто перші паростки державності на території сучасної України - Скіфське царство. Вивчено багатий політичний досвід інституту виборів який був привнесений грецькою колонізацією. Досліджено устрій Київської землі, Новгородського князівства, Запорізької Січі. Також розглянуто вплив на Українські землі в складі Російської імперії. Розглянуто діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Доведено, що у період нового етапу державотворення України, який юридичне зафіксований III Універсалом УНР, особливе місце у визначенні державної політики відводилось Установчим зборам, які організовувались через вибори, їх відкриття було призначене на 9-22 січня 1918 р. (за новим стилем), але було перенесене (див. також «Третій Універсал української Центральної Ради»).

Тема3. Сутнісні, риси, типологія та функції виборчих систем.

Розглянуто типологію виборчих систем. Вивчено поняття та основні ознаки пропорційної виборчої системи. Досліджено переваги та недоліки пропорційної виборчої системи. Проаналізовано мажоритарну виборчу систему та її характеристики. Також виявлено недоліки а переваги мажоритарної виборчої системи. Вивчено змішані Технології виборчих кампаній.

Тема4. Принципи виборчого права.

Вивчено понітійно-категоріальний апарат виборчої системи. виборчого права. Розглянуто сутність та значення виборів та виборчого процесу. Досліджено основні принципи виборчого права, на прикладах розглянуто дію кожного з них та вивчено особливість.

Тема 5. Характеристика основних етапів виборчого процесу в Україні

Розглянуто поняття виборчого процесу, вивчено стадії виборчого процесу. Вивчено та досліджено суть таких категорій як: списки виборців, територіальний виборчий округ, виборчі дільниці, виборчі комісії в Україні, висування кандидатів у депутати, реєстрація кандидатів, передвиборна агітація, голосування, підрахунок голосів, повторні вибори. Розглянуто суб'єкти та об'єкти виборчого процесу. Вивчено повноваження, функції та порядок формування виборчої комісії.

Змістовий модуль 2. Основні типи виборчих систем у різних країнах світу

Тема 6. Виборча система США

Висвітлено сутність однієї з найдемократичніших систем виборів – виборчій системі США. Вона є не тільки важливою формою безпосередньої участі громадян в здійсненні державної влади, а також конституційним актом обрання представників народу до органів державної влади. Система виборів в США є засобом виховання й самоорганізації та практичною реалізацією виборчого права народу, ефективним засобом перебудови сучасного суспільства.

Розглянуто особливості процедури обрання президента в сучасних США. Визначено причини, що зумовили формування складної двоступеневої системи обрання глави держави. Виділені сильні та слабкі сторони цієї системи.

Тема 7. Виборча система Німеччини

Розглянуто виборчу систему як інститут представницької демократії в Німеччині, як механізм взаємодії та взаємовпливу політичних інститутів, як необхідну умову формування електоральних переваг виборців.

Тема 8. Вибори і референдум в Франції

Розглянуто процес формування виборних органів у Франції. Вивчено основні принципи виборчого права які закріплені у ст. 3 Конституції Франції, та головні положення порядку обрання виборних державних органів - у відповідних її розділах.

Досліджено відносини, пов'язані з організацією і проведенням виборів, які визначені нормами Виборчого кодексу. Проте слід зазначити, що особливістю цього Кодексу є те, що він не приймався Парламентом як єдиний акт і являє собою інкорпорацію виданих з 1852 р. норм органічних і звичайних законів.

Досліджено правове регулювання виборів. Активним виборчим правом наділені громадяни, що мають політичні та громадянські права, досягли надень виборів 18 років (ст. 2 Кодексу). Не вносяться до списків виборців особи, засуджені за перераховані в Кодексі злочини до певних покарань, банкрути, а також ті, хто позбавлений судом права голосу і участі у виборах на встановлений у вирокі строк.

Тема 9. Виборча система Австрії

Проведено історик політологічний аналіз виборчих систем Австро Угорщини у другій половині XIX — початку XX ст., їх впливу на розгортання українського національно - визвольного руху та становлення української багатопартійності.

Тема 10. Відкриті виборчі списки. Досвід Норвегії

Проаналізовано сучасний етап розвитку системи управління виборчим процесом демократичних країн Європи (на прикладі Норвегії), виокремлено особливості організації виборів у цій країні.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин для денного відділення	Кількість годин для заочного відділення
1	Інститут виборів в Україні: етапи становлення	л / пр / срс	1 / 4 / 8	1 / 0 / 11
2	Історичні аспекти становлення виборчої системи України	л / пр / срс	1 / 4 / 8	1 / 1 / 11
3	Сутнісні, риси, типологія та функції виборчих систем	л / пр / срс	2 / 4 / 8	0 / 1 / 11
4	Принципи виборчого права	л / пр / срс	2 / 4 / 8	0 / 1 / 11
Модульний контроль				
5	Характеристика основних етапів	л / пр / срс	2 / 4 / 8	0 / 0 / 11

	<i>виборчого процесу в Україні</i>			
6	<i>Технології виборчих кампаній світу США</i>	<i>л / пр / срс</i>	<i>2 / 2 / 8</i>	<i>1 / 0 / 11</i>
7	<i>Розвиток інституту виборів у Німеччині</i>	<i>л / пр / срс</i>	<i>1 / 2 / 7</i>	<i>0 / 1 / 11</i>
8	<i>Технології виборчих кампаній в Франції</i>	<i>л / пр / срс</i>	<i>1 / 2 / 7</i>	<i>1 / 0 / 11</i>
9	<i>Виборча система Австрії</i>	<i>л / пр / срс</i>	<i>1 / 2 / 7</i>	<i>0 / 1 / 11</i>
10	<i>Відкриті виборчі списки. Досвід Норвегії</i>	<i>л / пр / срс</i>	<i>1 / 4 / 7</i>	<i>0 / 1 / 11</i>

Модульний контроль

Підсумковий контроль

екзамен

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовному модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Технології виборчих кампаній» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- 1) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, виконання практичних робіт;*
- 2) підготовка доповідей, презентація результатів власних досліджень та проекту;*
- 3) підготовка до модульного контролю та екзамену;*
- 4) робота з інформаційними джерелами та ін.*

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття, особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання.

Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

<i>Теми</i>	Кількість годин для денного	Кількість годин для заочного
-------------	------------------------------------	-------------------------------------

	відділення	відділення
Тема 1. Взаємовплив виборчих та партійних систем	8	11
Тема 2. Актуальні питання правових та організаційних засад створення і ведення єдиного Державного реєстру виборців в Україні	8	11
Тема 3. Історико-теоретичні питання референдуму та референдумного процесу в Україні	8	11
Тема 4. Основні засади, порядок організації і проведення всеукраїнських референдумів	8	11
Тема 5. Партії та електоральна політика в країнах Західної Європи	8	11
Тема 6. Партії та електоральна політика в країнах Східної Європи	8	11
Тема 7. Партії та електоральна політика пострадянського простору	7	11
Тема 8. Партії та електоральна політика в США	7	11
Тема 9. Недоліки інституту виборів у Німеччини	7	11
Тема 10. Виборчі системи в Франції	7	11
Разом	76	110

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovyyh-ta-politychnyh-nauk>;
- листування за допомогою електронної пошти kafedra_zpn@zp.edu.ua (у форматі 24/7); відеозустріч, аудіоспілкування або чат консультації (за графіком консультацій викладача).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовними модулями	
Вид заняття	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)
Поточний контроль	60	60
Модульний контроль (МК)	40	40
Всього по змістовним модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (3M1 + 3M2 / 2)	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових

компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»

(https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».